

ÖDESHÖGS MAJBLOMMEKOMMITTÉ

50 ÅR
1931- 1981

Majblommans idé

År 1907

tog en göteborgsdam, fru *Beda Hallberg*, initiativet till de första majblommorna. Genom försäljningen hoppades hon få in pengar för att hjälpa tuberkulossjuka barn. Hon lyckades över förväntan. Starten gav ett netto på 14.000 kronor, vilket innebar att 140.000 majblommor såldes. Nu är upplagan upp i nio miljoner.

Första året såldes blommor endast i Göteborg, men redan året därpå hade det bildats 157 lokala majblommekommittéer runt om i landet. Antalet växte snabbt. Nu finns cirka 1.150 stycken. Varje ort av någorlunda storleksordning har en majblommekommitté.

Idén spreds senare till många länder.

Föreningen ville först hjälpa de barn, som drabbats av tuberkulos, den stora folksjukdomen i början av nittonhundratalet. Nu har denna sjukdom gått starkt tillbaka, och därför hjälper förstamajblomman idag barn, som har det svårt på annat sätt. Den vill bidra till att hos barn förebygga, bekämpa och lindra sjukdomar, utvecklingsstörningar och skador, som kan ge upphov till fysisk och psykisk invaliditet.

Ödeshögs Majblommekommitté

År 1931

tog en grupp människor efter några årsmajblommeförsäljning för Linköpings Majblommekommitté initiativet till att bilda en majblommekommitté i Ödeshögs dispensärsdistrikt.

Den 18 april 1931

samlades efter utsänd inbjudan sex personer på *Carlströms Café* på initiativ av *doktorinnan Gunhild Wikberg*. Om en kommitté bildades fick de 432:23 kronor, som fanns på en bankbok från tidigare års försäljningar, behållas på orten. Från protokoll citeras:

"Doktorinnan Wikberg gav en saklig och klart orienterande framställning av Majblommans mål och syfte att söka hindra tuberkulosens härjningar. Man arbetar därvid på två linjer en

förebyggande t.ex. att sända friska barn från tuberkulösa hem till barnkoloni eller lanthem, en botande t ex att bekosta sanatorievistelse för tuberkulösa personer.”

De närvarande fattade ett enhälligt beslut att bilda **Ödeshögs Majblommekommitté** till vilken följande socknar anslöt sig:
Rogslösa, Väversunda, St.Åby, Heda, Rök, Svanshals, Kumla, Trehörna och Västra Tollstad.

Den första styrelsen bestod av;

doktorinnan Gunhild Wikberg,
ordförande
fru Ella Fredriksson,
kassaförvaltare
fröken Tyra Berg, sekreterare
doktor Hilding Wikberg
landsfiskal Erik Holmstedt
fru Ina Normell
fru Ingrid Fredriksson, Hedaslätt
kantor Inge Österlund,
Väversunda, sockenombud
kantor Per Andersson, Rogslösa ”
fröken Dina Strand, St. Åby ”
handlande Eric Rydbeck, Boet ”
fröken Berta Brenander, Heda ”
handlande Bernhard Jonsson ”
fröken Tyra Kvarfordt, Rök ”
handlande J, Dahl, Rökfru ”
A.Gustafsson, Särthöga ”
fröken Anna Edström, Trehörna ”
fröken Elisabet Walter, Kumla ”
fröken Amanda Svensson,
Kumlafröken *Eda Larsson,* Broby

Revisorer blev *Ingeborg Löf* och *veterinär Sven Vallbo.*

Vid mötet antogs rikskommitténs stadgar. Redan från början såldes blommorna av skolbarn, vilket har fortsatt under alla 50 år.

Blommorna kostade 10 öre och första året redovisades i

Ödeshög	2.200 st
St. Åby	680 ”
V. Tollstad	500
”Rogslösa	400 ”
Väversunda	300 ”
Heda	400 ”
Svanshals	200 ”
Rök	100 ”
Trehörna	100 ”
Kumla	100 ”
Summa	5.000 ”

Blommorna kostade i inköp kronor 50:85. Föreningens arbete var igång. Barnen sålde blommor flitigt mot 5 öre i provision per karta. Medlen fonderades de första åren.

Ödeshögskommitténs utveckling

År 1933

valdes *doktor Hilding Wikberg* till ordförande och försäljningen var upp i 6.000 blommor.

Den 15 december 1934

antogs nya stadgar och kommittén beslöt att inkomna medel skulle fonderas tills beloppet blev så stort att en sommarkoloni kunde öppnas för friska barn från tuberkulösa hem.

1935

beställdes första gången stora blommor. De personer, som synes ha drivit föreningen under denna första period var *doktor Wikberg, landsfiskal Erik Holmstedt, fru Ella Fredriksson* och *fröken Tyra Berg*.

I januari 1939

beslutade kommittén att för första gången besköta vistelse och resa för fyra barn disponerade för tuberkulos på **Första**

Majblommans barnkoloni Galtarö i södra Bohuslän. Barnen fick även en del av utrustningen bekostad. Av räkenskaperna framgår att till Galtarökolonien betalats 320 kronor och till droskstation 170 kronor. Barnen gjorde den långa resan tillsammans med barn från Vadstena. En spännande upplevelse med all säkerhet för barn som sällan fick komma hemifrån. Kronor 566:77 eller kronor 141:67 per barn kostade upplevelsen.

Vid samma sammanträde meddelades att socknarna *Väversunda, Herrestad, Rogslösa* och *Källstad* lämnar Ödeshögs

Majblommekommitté på grund av ändrad dispensärsdistriktsindelning .

Kommittén sände nu varje år 2 - 4 barn till Galtarö.

På 10 år hade kassan trots utgifterna vuxit till 5.503 kronor och år 1941 placerades 4.000 kronor i 1941 års försvarslån. År 1942 beställde man 8.000 små blommor och 200 stora. Intresset bland allmänheten höll i sig.

År 1944

undanbad sig *doktor Wikberg* återval och han efterträddes av *distriktsköterskan Margit Staresjö*. Hon innehade posten till 1950, då hon i sin tur efterträddes av *distriktsköterskan Julia Stjerne*.

Pengar strömmade in och **1951 var kassabehållningen 9.528:48** kronor. Majblommorna har vuxit in i folks medvetande och 1952 beställdes 9.000 små, och 400 stora, 20 löpare och 100 ringar.

1963

övertog *folksskollärare Werner Jansson* ordförandeskapet och

1972

efterträddes han av *Roland Hagberg*. Ordförandeposterna har gått från läkare , distriktsköterskor till lärare. Det kanske speglar något av

utvecklingen under de gångna femtio åren. Från arbetet med en egen koloni tuberkulösa barn över kolonivistelse för några behövande barn till dagens stöd av olika närliggande föreningars lägerarrangemang. Tuberkulosen är borta men behovet av kamratkontakt och stimulerande miljöer är stort för många barn. Andra sjukdomar står i dag i fokus.

1971

var kassabehållningen **17.352** kronor och efter några år av stor efterfrågan på **Galtaröplatser** med allt högre kostnader, 2.500 kr/barn, då kassan sjönk till 13.527 kronor är behållningen 1980 uppe i 20.192 kronor.

1980

fanns ingen efterfrågan eller behov av Galtarövistelse. Satsningen på kommunens föreningars lägervistelser är nu 5.000/år.

Medlens användning

Under de gångna 50 åren har 109 barn fått resa till Galtarös barnkoloni till en kostnad av över 65.000 kronor. För en del har hemlängtan blivit för stor men de flesta har trivts och efter 8 veckor kommit hem med nya krafter. Av utbetalade bidrag märkes :

Vejbystrands barnkoloni, åren 1951 - 1977 ca 8.500 kronor

Ekdala barnkoloni, åren 1951 - 1957 ca 700 kr

”Drottning Viktorias kustsanatorium, åren 1953 - 1972 ca 2.500 ”

”Apelvikens sjukhus, ortopedi och långtidsvård, åren 1958 - 1977 ca 3.000 ”

Svenska Centralkommittén för rehabilitering, åren 1964 - 1977 ca 2.600 ”

Enskilda personer ha fått bidrag på mellan 100 till 500 kronor. En pojke fick en cykel. Under tre år bekostades en handikappad pojkes resor till lekskolan med 3.000 kronor totalt. Bidrag har utgått för talbehandling 500 kronor, *psykisk barnavård* 1.000 kronor, *cancerforskning* 500 kronor, *Röda fjädersn* 500 kronor, *Marsbäcken* 1.500 kronor och naturligtvis har medel sänts till *Första Majblommans jubileumsfond*. Över 35.000 kronor har använts för ändamålet.

Över 270.000 majblommor har finansierat verksamheten så bra att 20.192 kronor finnes i kassan. Cirka 4.700 blommor har sålts per år under den senaste perioden. Priset har idag stigit till 1:50 kr för små, 5 kronor för de stora blommor samt 10 kronor för kransar.

Majblommekommitténs framtid

Föreningens arbete för kommunens barn och ungdom har så framgångsrikt förändrats under de 50 åren. Den egna personliga insatsen att skapa möjlighet för de ideellt arbetande föreningarna att frambringa möjligheter för sjuka och friska ungdomar att komma ut i den stärkande naturen kvarstår än i dag.

Den lilla majblomman har hjälpt och kommer att hjälpa människor.

Kommittéledmöter 1931 - 1981

Betr. förteckning över kommittéledamöter åren 1931 - 1981, se bilaga 1

Ödeshög den 19 mars 1981

Kommittéledamöter 1931 - 1981	ordf.	sekr	kassör
<i>Wikberg, Gunhild</i>	1931 - 1932		31-32
<i>Fredriksson, Ella</i>	1931 - 1967		31-67
<i>Berg Tyra,</i>	1931 - 1951		31-50
<i>Wikberg, Hilding</i>	1931 - 1944	32-44	
<i>Strand, Dina</i>	1931 - 1956		
<i>Holmstedt, Erik</i>	1931 - 1947		
<i>Larsson, Eda</i>	1931 - 1947		
<i>Normell, Ina</i>	1931 - 1936		
<i>Fredriksson- Ekman</i>			
<i>Ingrid</i>	1931 - 1974		
<i>Sköld, Halvar</i>	1937 - 1938		
<i>Jonsson, Karl</i>	1938 - 1946		
<i>Gustafsson, Agda</i>	1936 - 1940		
<i>Staresjö, Margit</i>	1944 - 1950		44-50
<i>Normell, Sven</i>	1941 - 1956		
<i>Stjerna, Julia</i>	1944 - 1961		50-60
<i>Persson, Gudrun</i>	1944 - 1953		
<i>Hellman, Greta</i>	1947		
<i>Jansson, Verner</i>	1953 - 1972	63-72	
<i>Hellbom, Karin</i>	1951		51
<i>Ahren, Elisabet</i>	1952 - 1956		52-55
<i>Hagberg, Roland</i>	1956 -	72-	56-72
<i>Wigren, Ebba</i>	1956 - 1966		
<i>Brenander, Berta</i>	1931 - 1960		
<i>Hallén, Sonja</i>	1959		
<i>Gideskog, Gertrud</i>	1960 -		

<i>Andersson, Ulla</i>	1959 - 1963	61-63	
<i>StAAF, Ingrid</i>	1966	67-68, 72	
<i>Roland Hagberg</i>			
<i>Wasén, Sven</i>	1961 - 1967		
<i>Wagell, Ingeborg</i>	1966 - 1970		
<i>Mauritzen, Gösta</i>	1961 - 1965		
<i>Nises, Ingbritt</i>	1967 -		
<i>Hertzman, Inger</i>	1968	72-	68-72
<i>Brandt, Tore</i>	1968		
<i>Rydberg, Elvy</i>	1969 -		
<i>Larsson, Gunhild</i>	1970 -		
<i>Lejon, Ulla</i>	1972 -		
<i>Tollander, Märta</i>	1974 -		
<i>Parmér, Majken</i>	1974 -		
<i>Löf, Ingeborg</i>	1931	revisor 31-44, 67-	
		revisorsuppl 44-64	
		styrelsen 64-66	
<i>Löf, Folke</i>		revisorsuppl	
<i>Pharmansson, Sture</i>	1966 -	revisor	

*Detta dokument har inlämnats av
Gunhild Larsson våren 1999
för "Projekt 1900-tal"*